

DEVELOPMENT OF MODERN MODELS OF CHILDREN'S SPORTSWEAR BASED ON THE ANALYSIS OF MARKETING RESEARCH

Karimov Nuriddin¹

Khalikov Alisher²

Namangan Institute of Engineering and Technology

KEYWORDS

marketing research,
sportswear, sports games,
knitwear, supreme, futer,
ribana, kashkorse, marvelous
software

ABSTRACT

The main purpose of the research work in the article is to study and analyze consumer demand, to create modern, fashionable, resistant to external influences and export-oriented children's sportswear based on the findings.

2181-2675/© 2023 in XALQARO TADQIQOT LLC.

DOI: 10.5281/zenodo.8188430

This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

¹ Researcher, Department of Construction of light industrial products and Technology, Namangan Institute of Engineering and Technology, Namangan, Uzbekistan (nuriddin1989k@gmail.com)

² Researcher, Department of Construction of light industrial products and Technology, Namangan Institute of Engineering and Technology, Namangan, Uzbekistan (alishersalikov259@gmail.com)

MARKETING TADQIQOTLARI TAHLILI ASOSIDA BOLALAR EHTIYOJIDAGI SPORT KIYIMI ZAMONAVIY MODEL NA'MUNALARINI ISHLAB CHIQISH

KALIT SO'ZLAR/ КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА:

marketing tadqiqoti, sport kiyim, sport o'yinlari, trikotaj, suprem, futer, ribana, kashkorse, marvelous dasturi

ANNOTATSIYA/ АННОТАЦИЯ

Maqolada ilmiy tadqiqot ishini asosiy maqsadi, vazifalari, iste'molchilar talabini o'rganish va taxlil qilish, olingan xulosalar asosida zamonaviy, moda yo'nalishiga mos, tashqi ta'sirlarga chidamli va eksportbop zamonaviy bolalar sport kiyimlarini assortimentlarini yaratishdan iborat.

Respublikamizda keng ko'lamdagi sport muassasalari faoliyat ko'rsatadi, ularning asosiy vazifalari muayyan sport turini mamlakatda rivojlantirish va ko'plab yutuqlarga erishishdan iborat. Sport kiyimi deb, har-xil sport turlari bilan shug'ullanish uchun ko'zlangan, sportchi badanini zarbdan himoya qila oladigan va yuqori sport natijalarga erishishga ko'mak beradigan kiyim tushuniladi [1]. Sportning juda ko'p turlari mavjud bo'lib, qaysi sport turi bilan shug'ullanish kerakligini bolaning yoshiga qarab tanlash kerak. Bolalarga turli yoshda turli sport mashg'ulotlari yoqadi. Ularni to'g'ri harakatlanish ko'nikmalarini rivojlantirish uchun kerakli sport turlari bilan shug'ullanishga imkon berish lozim. Bunda 1 yoshdan 3 yoshgacha bo'lgan bolalar uchun uch g'ildirakli velosiped eng yaxshi yechim hisoblanadi. Shu bilan birga, bolaning ma'lum bir yosh uchun mo'ljallangan sport turlari bilan ham shug'ullantirish kerak [2]. Bu nafaqat kelajakdagi yutuqlar uchun, balki bolaning sog'lom rivojlanishi uchun ham zarur. Bolalar sportini rivojlanishi bilan bir qatorda, sport kiyimlarini ishlab chiqarish ham jadal suratlar bilan o'sib bormoqda [3].

3-5 yosh. Ushbu yoshdagi bolalarni aynan bir yo'nalishdagi sport bilan mashg'ul qilish tavsiya etilmaydi. Bu yoshda bolalarga turli xil o'yinlar to'g'ri keladi. Masalan: to'p bilan o'ynaladigan o'yinlar, estafeta, berkinmachoq, faol o'yinlar paytida yugurish va boshqalar. Bu vaqt davomida bolalarning kelajakda shug'ullanishi mumkin bo'lgan sport turlari bilan tanishtirish lozim. Chang'ida uchish, shpagatka o'tirish, bolaning birinchi gollarini urishiga yordamlashish va shu kabi ko'nikmalarni o'rgatish ham tavsiya etiladi [4,5,6].

6-9 yosh. Bu yoshda bolalar maktabga boradi va yangi tajriba hamda ko'nikmalarga ega bo'ladi. Yosh bolalar uchun ijtimoiy hayot juda muhim hisoblanadi. Shuning uchun ularning do'stlari shug'ullanadigan sportga jalb qilish mumkin (1-rasm). Sport bilan shug'ullanish, bolalarda hamkorlik va nizolarni hal qilish ko'nikmasini rivojlantirishda muhim o'ringa ega. Jumladan, qiz bolalar uchun: individual yoki jamoaviy gimnastika, suzish, raqs, chang'ida uchish (1.9-rasm), o'g'il bolalar uchun: futbol, karate, tennis va boshqalar [7,8,9,10].

1-rasm. 6-9 yoshdagi bolalar uchun bolalar sport mashg'ulotlari

9-12 yosh. Bu yoshda bolalar uchun ijtimoiy munosabatlar ustivor hisoblanadi. Shuning uchun bu yoshda bolalarni jamoaviy o'yinlarga jalb etish ma'qul. Fudbol, hokkey, voleybol, basketbol va boshqa jamoaviy sport o'yinlari 9-12 yoshdagi bolalardan ko'proq vaqt va e'tibor talab qiladi (2-rasm) [11].

2-rasm. 9-12 yoshdagi bolalar uchun sport mashg'ulotlari

O'smirlik davri: Bu vaqtga kelib o'smirlar ancha mustaqil bo'lib, qaysi sport turini tanlash borasida o'zlarining xohish va tanlovlarini aytib berishadi.

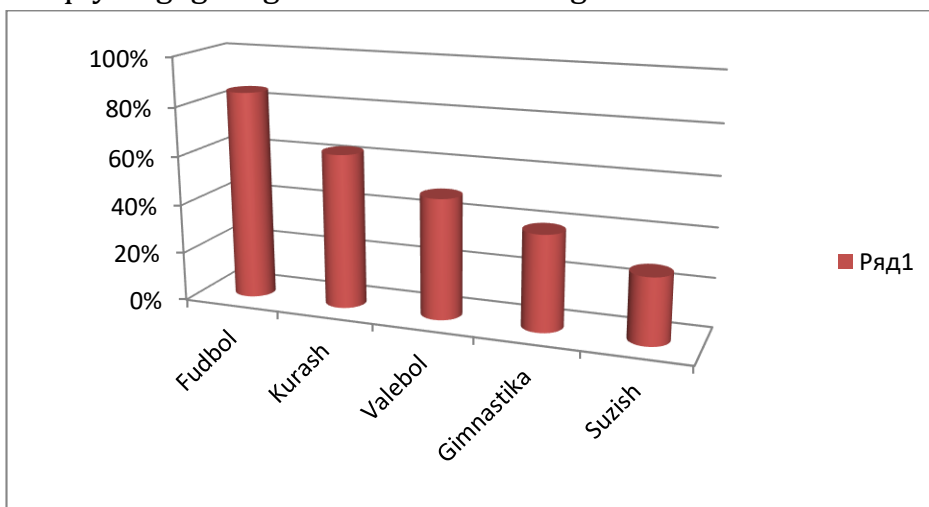
Foydali sport turlari: basketbol, volebol, raqs, balet, chang'ida uchish, xokkey, figurali uchish, fudbol, tennis, badminton, gimnastika, xoreografiya, boks, suzish, yugurish, yengil va og'ir atletika, yoga, fitness (3-rasm) [12,13,14]

3-rasm. O'smir yoshdagi bolalar sport mashg'ulotlari

O'zbekistonda kelgusida jamiyatimiz hamda mamlakatimizni yanada jadal rivojlantirishning kafolati bo'lgan yoshlarga alohida e'tibor va g'amxo'rlik ko'rsatilmoqda. Ushbu yo'nalishdagi aniq maqsadga qaratilgan ishlar bolalarni sport bilan muntazam shug'ullanishga jalb qilish imkonini bermoqda. Sportning har bir turi alohida kiyimlari, sport poyafzali va sport anjomlarini talab qiladi. Ularga bo'lgan ehtiyoj sport kiyimlarini tayyorlash uchun yaxlit ishlab chiqarish obyektlari tarmog'ini tashkil qilish va bu, o'z navbatida, trikotaj sanoatini yanada rivojlantirishni taqozo etadi [15,16]. Ko'plab korxonalar ichki bozor uchun sifatli sport kiyim assortimentlari bilan taminlab kelishi tabiiy holat hisoblanadi. Bolalar sport kiyim turlarini ko'payishi yosh avlod uchun juda muhim hisoblanib, ularni kelgusi yutuqlari va kamol topishlari uchun ahamiyatli hisoblanadi. Sport kiyimlarining tashqi ko'rinishi jahon modelyerlar tomonidan yangilanib o'zgacha ko'rinish va o'zgacha dizaynga ega bo'layotganligini ishtimoiy tarmoqlarda ham ko'rishimiz mumkin [17,18,19,20].

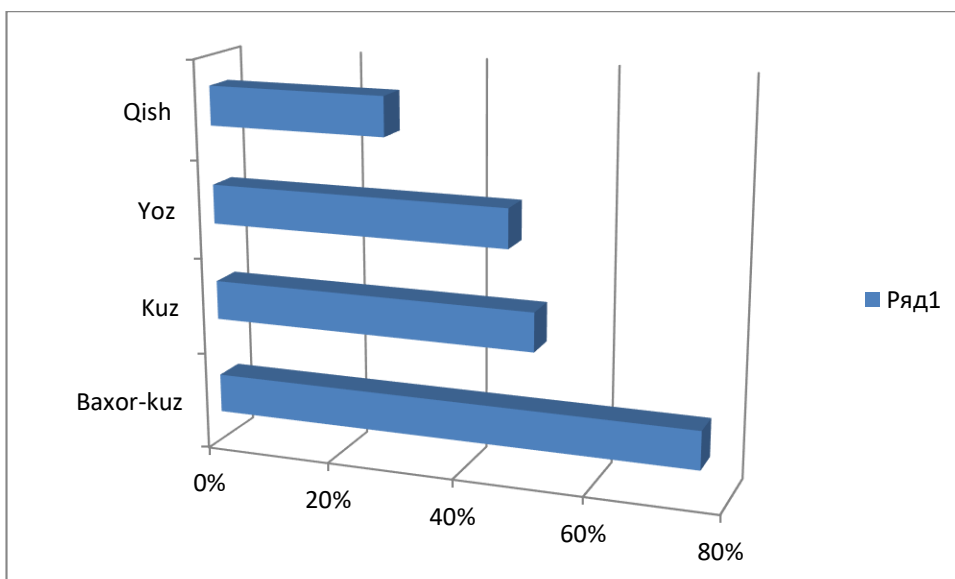
Bolalar sport kiyimlarini dastlabki loyihalash ishlarini tayyorlashda 10-12-yoshli maktab o'quvchilari o'rtasida Namangan viloyatining Chust tumani G'ovasoy QFYdagi 12, 59, 67, 72 maktablari va Chust shahridagi 1, 9, 5-maktablardagi 10-12 yoshli 973 nafar maktab o'quvchilari o'rtasida sport kiyimlariga bo'lgan talab, ehtiyoj, qiziqish, hohishlari o'rganildi va qaysi sport turi bilan muntazam shug'ullanishlari taxlil qilindi. Taxlillar natijalari quyidagi gistogrammalarda keltirilgan.

4-rasm. Maktab yoshidagi bolalar eng ko'p shug'ullanadigan sport turlari tanlovi natijasi

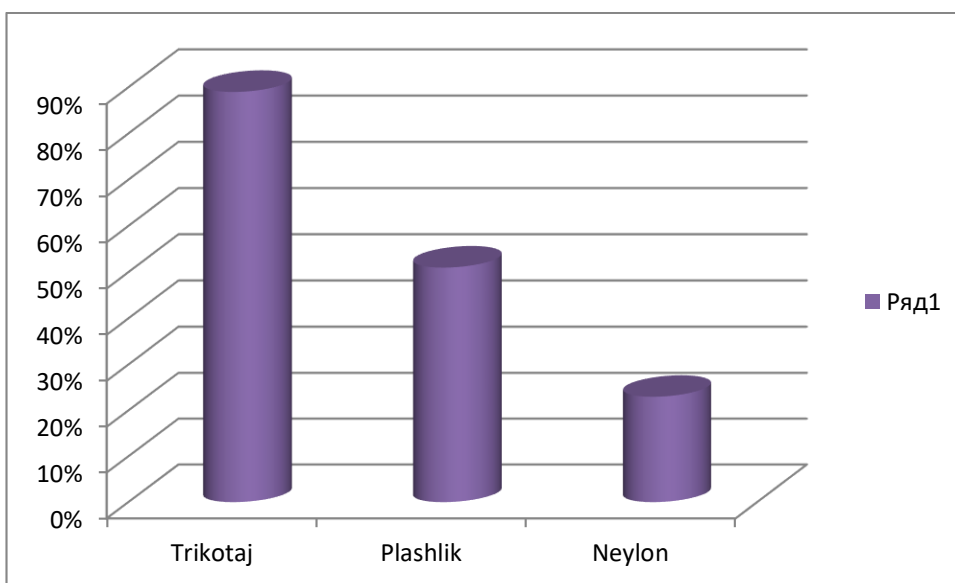
Yuqorida bolalarning sevimli mashg'ulotiga aylangan va bugungi kunda shu sport turi bilan shug'ullanayotgan bolalar o'rtasida o'tkazilgan so'rovnoma natijasi shuni ko'rsatdiki, eng yuqori foizni futbol sport turi egalladi va uning ko'rsatgichi 83% ni tashkil etdi (4-rasm).

Bolalar sport kiyimlarini ishlab chiqarishda kiyimning mavsumiy xususiyatlarni inobatga olish muhim hisoblanadi. Iste'molchilarning aksariyati maktab yoshidagi bolalar ekanligini hisobga olib, o'tkazilgan mavsum tanlovi so'rovnomasida sport kiyimining baxor-kuz mavsumlari uchun tayyorlanishini 79 % istemolchi tanladi (5-rasm).

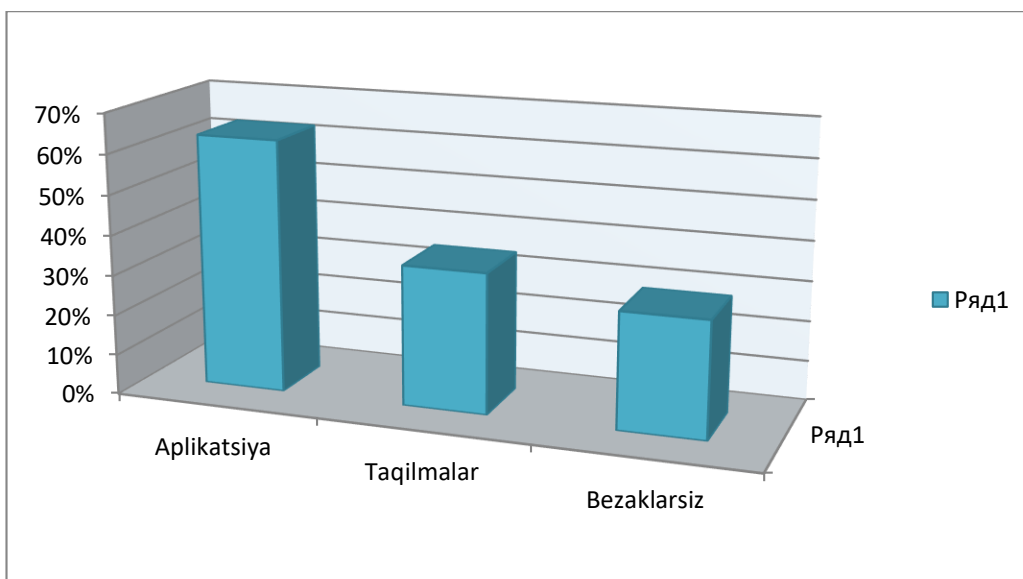
5-rasm. Maktab yoshidagi bolalar sport kiyimlari mavsum tanlash so'rovnama natijalari.

Sport kiyimining xom – ashyosi uchun gazlama tanlash so'rovnomasi natijalari bo'yicha iste'molchilarning 93 % trikotaj, 54 % plashlik, 18% neylon, gazlamalarini tanladilar (6-rasm).

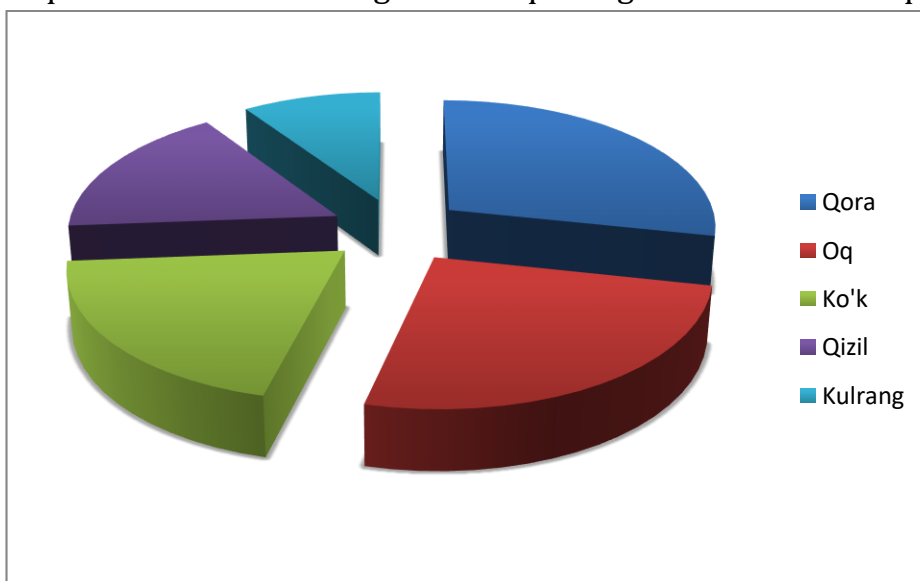
6-rasm. Bolalar sport kiyimi uchun gazlama tanlash so'rovnoma natijasi

Ilmiy tadqiqot ishining navbatdagi marketing tadqiqotida kiyimning bichimi, kiyimda qo'llaniladigan furnituralar, bezaklarga bo'lgan talab va extiyojlar o'rganildi. Sport kiyimlarining asosiy va yordamchi bezak elementlari qanday bo'lishligi 7-rasmda ko'rsatilgan. Bunda iste'molchi bolalar kiyimlarda qo'llaniladigan furnituralaridan asosiy qism 61% ni turli applikatsiyalar, 32% taqilmalardan foydalangan holda bezak berilishini, 26% ni bezaklarsiz bo'lishini aniqlandi (7-rasm).

7-rasm. Bolalar sport kiyimida qo'llaniladigan bezak turlari tanlovi so'rovnomasi natijalari.

Sport kiyimlarining asosiy va yordamchi elementlarining ranglari qanday ranglarda bo'lishi 8-rasmda ko'rsatilgan. Bunda istemolchi bolalar kiyimlarda ranglarning asosiy qismini 71% qora rangda, 67% oq ranglarda, 54 foizini ko'k rangda, 41 foizi qizil va 18 foiz kulrang va boshqa ranglarda bo'lishi aniqlandi.

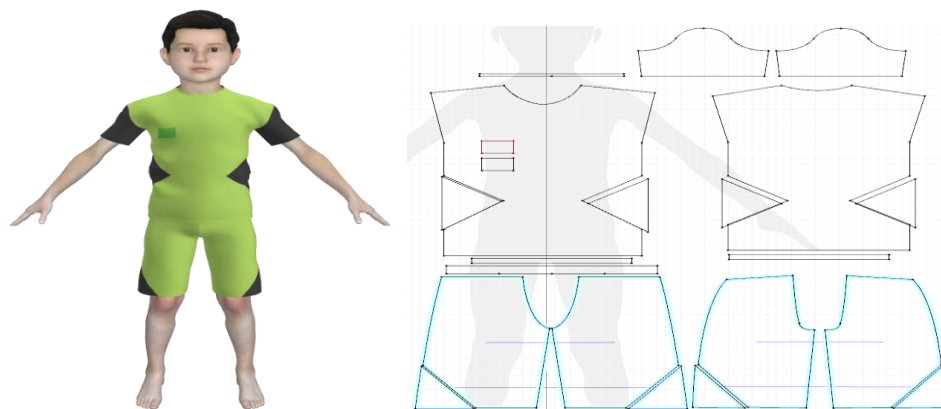
8 -rasm. Sport kiyim ranglarining gistogrammasi

Maktab yoshidagi bolalar sport kiyimlarini ishlab chiqarish uchun iste'molchilar talablarini o'rganish bo'yicha o'tkazilgan marketing tadqiqotlarining natijalariga ko'ra kuz-bahor mavsumiga mo'ljallangan, bezak applikatsiyalardan iborat, yon qirqimi listochkali cho'ntaklardan tashkil topgan yumshoq trikotaj matosidan tikiladigan sport kastyumi, shimi, fudbolka shortigi va kambizoniga extiyoj yuqoriligi aniqlandi (4,5,6,7,8-rasmlar). Ilmiy izlanish va tadqiqotlar natijasida quyidagi bolalar sport kiyimlari eskizlari yaratilib, ular "Marvelous Designer" dasturida loyihalandi va ishlab chiqarishga tadbiq etildi.

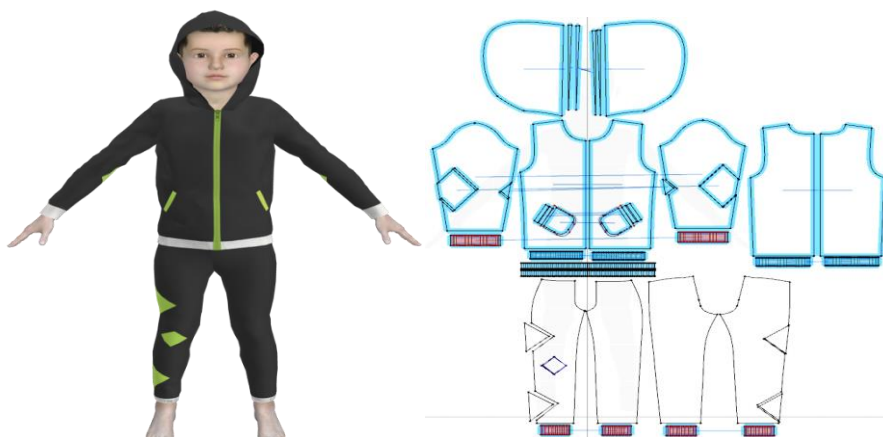

Marvelous Designer

Kiyim dizaynini loyihalashga mo'ljallangan "Marvelous Designer" kompyuter dasturini badiiy naqshlarni kiyim dizayn loyihasida joriy etish jarayonlari ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijasida rejalashtirilgan kiyim loyihasi yoki kiyim dizayn g'oyalarni qisqa vaqtda, kam harajatlarni bilan Marvelous Designer dasturi orqali uch o'lchovli usulda loyihalashdan unumli foydalanish ochib berilgan. Bunday tadqiqotlarning natijalari asosida kiyim dizayni va kiyim bo'laklarini loyihalashda munosib ranglarni tanlash, badiiy-yorqin bezaklar, material tovlanishi, grafik bezaklar, kiyimga badiiy naqshlarni qanchalik mos kelishi, uni tahrirlash, chizilgan naqshlarni kiyimga joylashuv holatlari tahlili, ishlov berish natijasida kiyimlarning estetik ko'rsatkichlarini yuqori darajaga olib chiqish, dizayn loyihaaning umumiy holatini, ko'rinishini oldindan ko'rish va tahlil qilish mumkin. "Marvelous Designer" noyob onlayn mato simulyatsiyasi va qisqa vaqtda xizmat ko'rsatish texnologiyalarini, shu jumladan tayyor tarkibni bir nechta formatlarda, shu jumladan Collada, MTL va OBJ formatlarda eksport qilish imkoniyatlarini taqdim etadi. Shuningdek, "Marvelous Designer" boshqa SAPR dasturlarini ishlatmasdan maxsus naqsh va shakllarni loyihalashga qodir.

9-rasm. Bolalar sport fudbolka shortigi "Marvelous Designer" dasturida loyihalanishi.

10-rasm. Bolalar sport kapyushoni “Marvelous Disigner” dasturida loyhalanishi.

11-rasm. Bolalar sport kambinzonini “Marvelous Disigner” dasturida loyhalanishi.

XULOSA

Yengil sanoat va trikotaj mahsulotlarini ishlab chiqarish mamlakatimizda faoliyat yuritayotgan korxonalarning o'рни beqiyosdir. O'zbekiston Respublikasida ishlab chiqarilgan trikotaj mahsulotlarni xalqaro bozorlarga olib chiqish, innovatsion loyihalarni amalga oshirish, xalqaro hamkorlikni mustahkamlash, xorijiy sheriklarni jalb etish, chet el investitsiyalari va zamonaviy texnologiyalarni keng jalb etish, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish, texnika va texnologiyani yangilash, chet el maxsulotlari bilan raqobatlasha oladigan yangi turdagi assortimentlarni ko'paytirish va takomillashtirish bo'yicha amalga oshirilayotgan samarali loyihalar ishlab chiqarish trikotaj sanoatida yuqori ko'rsatkichlarga erishini ta'minlaydi. Bugungi kunda kiyim ishlab chiqarishda nafaqat iste'molchi talabi balki moda yo'nalishi, ishlab chiqarilayotgan mahsulot kimga va nimaga xizmat qilishi, qaysi mavsumga mo'ljallanganligiga qarab, unga mos keladigan to'qima turini to'g'ri tanlash, shu bilan birga bolalar harakatlanish proseslariga to'g'ri keladigan yangi turdagi model yaratish alohida ahamiyat kasb etadi. Ilmiy tadqiqot ishida bolalar sport kiyimlarini marketing tadqiqoti asosida o'rganilib, keng xulosalar berildi. Sanoatda ishlab chiqarilayotgan bolalar sport kiyimlari va "Chust textile" korxonasida ishlab chiqarilayotgan sport kiyimlari o'rganildi va taxlil qilindi. Unga ko'ra bolalar sport kiyimi uchun bir necha variantdagi (supreme, ikki iplik futer, uch iplik futer, pike, ringel supreme, ribana va kashkorse palatnolarining iplari, to'qilishi, bo'yash jarayonlari, sifat ko'rsatkichlari, yangi assortimentlari o'rganildi va takliflar bildirildi. Iste'molchi bolalar talablari marketing tadqiqi asosida taxlil qilindi va natijalariga asosanib sport kiyimlari turlari loyihalandi.

Foydalanilgan adabiyotlar

- [1]. Н.Насриев "On the path of light industry development" O'zbekistan news.
<http://uza.uz/uz/бизнес/ On the path of light industry development>.
- [2]. Н.Г.Аббасова, Б.Б.Ахмедов, Ш.М.Махкамова, Т.А.Очилов, "Materials science of light industry products". Toshkent "Communicator" 2006 й.
- [3]. Жабборова М.Ш. "Sewing technology" teacher 1994 й.
- [4]. Х.Х.Комилова, Н.К.Хамроева. "Construction of garments". Тошкент. "Чўлпон". 2011 й.
- [5]. Мартинова А.И Андреева Г.И. Конструктивное моделирование одежды. М., 2002.
- [6]. Коблякоба Э.Б. Основы конструирования одежды. М., 1988 г.
- [7]. "ЦНИИШП" Construction methods. Methodical manual 1994й.
- [8]. Пугачевская С.М. Справочник по нормированию материалов в швейной промышленности. М., 1991 й.
- [9]. Рахмонова Н.А, Стаханова С.И. Устранение дефектов. М., 1996 г.
- [10]. Мальцева Е.П. "Sewing materials science". Т.: 1994 й.
- [11]. <https://7universum.com/ru/tech/archive/item/6879>
- [12]. <http://nerohelp.info/159-marvelous-designer.html>
- [13].<https://emb.welljob.ru/sew/146-programma-marvelous-designer-2.html>
- [14]. <https://uz2.chusttextile.uz/fudbolkalar>
- [15]. <http://ziyonet.uz>
- [16]. www.osinka.com
- [17]. www.textil.com
- [18]. www.legprominfo.ru
- [19]. <http://titli/uz>
- [20]. www.fatex.ru